

Advokatene Nilsen Solem og Sørholt ANS
Grethe Gilstad
Postboks 233
7601 LEVANGER

Deres ref.:
Vår ref.: 18/26335-2
Saksbehandler: Mari Mjøs
Dato: 21.08.2018

Vedrørende rett til individuell plan - TUD

Det vises til din henvendelse vedrørende rett til individuell plan for person uten lovlig opphold under tvunget psykisk helsevern uten døgnopphold (TUD), jf. psykisk helsevernloven § 3-5 tredje ledd.

Helsedirektoratet kan ikke gå inn i enkeltsaker.

Psykisk helsevernloven § 4-1 regulerer retten til individuell plan for personer under TUD. Det er "institusjonen" som har ansvaret for å vurdere om den enkelte pasient har behov for et langvarig og koordinert tilbud, hvor både tilbud etter psykisk helsevernloven og etter helse- og omsorgstjenesteloven inngår.

Pasienten må samtykke til at det opprettes individuell plan, på samme måte som ved helsehjelp ellers, jf. pasient og brukerrettighetsloven kap. 4 og § 17 i forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator.

Det følger av § 16 tredje ledd i forannevnte forskrift, at selv om det opprettes en individuell plan, har pasienten ikke større rett til helse- og omsorgstjenester enn det som ellers følger av lov og forskrift.

Etter pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven har personer som oppholder seg i kommunen rett til helsehjelp fra kommunen. For personer uten lovlig opphold er denne retten begrenset. Deres rett er regulert i § 5 i forskrift 16. desember 2011 nr. 1255 om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket. Selv om pasienten har rett på helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten (her TUD), vil vurderingen kunne være annerledes når det gjelder retten til kommunale helse- og omsorgstjenester.

Blant annet fremgår følgende av § 6 tredje ledd i forskrift om rett til helse- og omsorgstjenester til personer uten fast opphold i riket: *"Asylsøkere som er i statlig mottak, eller personer som har tilbud om opphold i statlig mottak, har ikke krav på omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1a andre ledd, med mindre de er bosatt i kommune i henhold til særlig avtale mellom utlendingsmyndighetene og den enkelte kommune."*

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Mari Mjøs, tlf.:

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Dersom institusjonen vurderer det slik at pasienten har behov for et langvarig og koordinert tilbud, og pasienten samtykker, har kommunen en koordineringsrolle. Det er imidlertid "*institusjonen*" som skal varsle kommunen, dersom de avdekker behov for en individuell plan, jf. psykisk helsevernloven § 4-1 annet ledd. Bestemmelser vedrørende helseforetakets og kommunens rolle følger blant annet av forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator av §§ 18 og 20.

Avgjørelser om individuell plan kan påklages av pasient/bruker på lik linje med enkeltvedtak, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2.

Dersom pasienten ikke får den den helsehjelpen vedkommende har krav på, kan Kontrollkommisjonen benytte tiltakene som er hjemlet i psykisk helsevernforskriften § 63 fjerde ledd. Bestemmelsen lyder som følger: "*Kontrollkommisjonen skal varsle Fylkesmannen om alvorlige forhold ved institusjonen. Ellers kan kontrollkommisjonen ta forholdet opp med institusjonens ledelse eller den faglig ansvarlige for vedtak.*"

Vennlig hilsen

Anne Louise Valle e.f.
Avdelingsdirektør

Mari Mjøs
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk